

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

30.01.2025 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[АИКБ](#)

✓ АИКБ е призната от Министерски съвет за шести пореден път за представителна на национално равнище организация на работодателите

С решение на Министерски съвет от вчера, Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) е призната за шести пореден път за представителна на национално равнище организация на работодателите. Благодарим за доверието на нашите членове – над 10 000 компании и над 100 браншови камари, представителни в 70 икономически дейности, с представителство в почти 180 общини, които ни упълномощиха да ги представляваме в органите на тристранен принцип. През настоящия мандат до 2029 г., ще работим неуморно за подобряване на конкурентоспособността на българската икономика, за развитие на реалния сектор и за признание на значимостта на предприемачеството за осигуряването на устойчив икономически растеж и качествена заетост.

Призоваваме българските държавници към незабавни действия, насочени към осигуряването на предвидими и благоприятни условия за развитието на стопанска дейност, за намаляване на административните тежести и подобряване на бизнес средата и за насърчаване на инвестициите, за да можем да се концентрираме върху това, което правим най-добре – да произвеждаме продукция, да оказваме услуги, да осигуряваме качествени работни места и растеж на българската икономика.

Приемането на България в еврозоната ще ни осигури предвидима и стабилна макроикономическа рамка. Декларираме своето желание и готовност да бъдем активен партньор на българските институции и да ги подкрепим в техните усилия, така че това да се случи от началото на 2026 г.

[Cross.bg](#)

✓ Без вдигане на данъци и намаляване на заплатите и социалните помощи. Как ще изглежда бюджетът за 2025 година

Рисковете от заложените разходи в Бюджет 2025 обсъдиха в студиото на „Здравей, България“ изпълнителният директор на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) Добрин Иванов.

За предвидените повишени разходи в хазната изпълнителният директор на АИКБ Добрин Иванов даде пример със семейния бюджет. Ако в едно семейство харчат повече, отколкото изкарват, идва ЧСИ и те започват да си плащат дълговете, заяви той и даде пример с Гърция, които преди години бяха принудени да продадат пристанищата и да намалят пенсиите и заплатите.

Той цитира данни, че дефицитът към първото тримесечие ще бъде около 3,6 млрд. лева.

Това съответства на 18-те милиарда дефицит, които се очакват, ако се изпълни бюджета - това е около 1,5 млрд. лева дефицит на месец. За мен сметките са верни и те бяха посочени още през октомври от служебния министър на финансите. Основната причина за тези 18 млрд. лева са увеличените заплати, по-високи пенсионни и социални плащания с 5,4 млрд. и увеличена издръжка, каза представителят на работодателите.

Относно намаляването на сивия сектор Добрин Иванов каза: „изсветляването на икономиката не означава нов БВП, това е повишаване на икономиката. За да се получат заложените числа, българската икономика трябва да порасне с 6%, което е нереалистично“. Той даде пример той с „най-добрите години - 2007-2008-ма сме имали 6% ръст, но последните 15 г. икономиката расте с максимум 2,5-3 на сто“.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Премиерът възложи проверка за състоянието на речните корита и нивото на язовирите

Премиерът Росен Желязков призова за пълна мобилизация на компетентните институции за готовността на страната за справяне с наводнения заради предстоящото снеготопене. Той възложи проверка на състоянието на областните и общинските кризисни щабове, както и на речните корита и нивото на язовирите.

Росен Желязков, министър-председател: "Компетентните министерства много сериозно да подхождат по отношение на превенция от потенциалните рискове, свързани с наводнения, свлачища, които неминуемо всяка пролет се случват. Затова възлагам пълна координация на МОСВ, на МЕ, МИ, МЗХГ заедно с областни управители и кметове."

БНР

✓ УС съвет на ЕЦБ обсъжда паричната политика в еврозоната

Управителният съвет на Европейската централна банка ще заседава по паричната политика в еврозоната за първи път, след завръщането на Доналд Тръмп в Белия дом.

В сряда Федералният резерв очаквано остави непроменени водещите си лихви, а основната заплаха за икономиката в Европа идва от осъществяване на заплахите на Тръмп за налагане на мита върху европейския внос в Съединените щати.

Възможните промени в търговската политика на Вашингтон спрямо Европа носят редица рискове за икономиката, които Европейската централна банка следи внимателно.

По време на Световния икономически форум в Давос гуверньорът Кристин Лагард определи като "мъдро" решението на новата американска администрация да не налага всеобщи мита и призова за запазване на диалога между двете страни на Атлантика, независимо от решенията на Вашингтон по отношение на потенциалното налагане на мита върху европейските стоки.

Вчера Федералният резерв запази непроменени водещите си лихви, също в очакване на търговската политика на Тръмп, но ЕЦБ многократно е подчертавала, че решенията ѝ се вземат самостоятелно и на базата на данни.

Повечето пазарни анализатори очакват Франкфурт да премине към по-агресивно намаление на лихвите, според "Блумбърг".

✓ Урсула фон дер Лайен отхвърли твърдения за отстъпление от Зелената сделка

План за действие за енергия на достъпни цени, предназначен да намали стойността и разходите в тази насока и драстично намаляване на регулационната и административната тежест - това са само част от главните стълбове на Компаса за конкурентоспособността, представен днес от Европейската комисия.

Компасът предвижда голям брой дерегулации, което на практика представлява отказ или в най-добрия случай разхлабване на много съществуващи в момента регламенти.

Още преди представянето на Компаса наблюдатели обявиха, че това е начало на отстъплението от Зеления пакт.

Председателката на Комисията Урсула фон дер Лайен обаче отрече това:

"Преходът към икономика с нулеви емисии е от основно значение за просперитета. Искам да съм пределно ясна - ЕС ще продължи към целите, заложи в Зеления пакт без никакво съмнение. Това е наша уникална сила и ние трябва да осигурим предвидливост за инвеститорите в чисти технологии и компании".

Като три главни сфери в плана се посочват иновации, декарбонизация и сигурност.

Комисията ще предложи инициативите "Гигафабрики за изкуствен интелект" и "Приложи изкуствения интелект". Целта е привличането на разработването и индустриалното въвеждане на изкуствения интелект в ключови сектори. Предвижда се също съвместна пътна карта за декарбонизация и конкурентоспособност, като компасът създава сфери за намеса с цел улесняване на достъпа до чиста енергия на достъпни цени. Също така са заложи нови партньорства за чиста търговия и

инвестиции с цел диверсификация и увеличаване на доставките на суровини, чиста енергия, устойчиви горива за транспорт и чисти технологии от целия свят.

Мениджър

✓ Урсула фон дер Лайен представи своя план за стимулиране на бавната икономика на ЕС

Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен призова правителствата да помогнат за преобръщане на бавната икономика в региона, като представи своя "Компас за конкурентоспособност с политики за стимулиране на растежа", събщи [POLITICO](#).

„Нашият бизнес модел основно разчита на евтина работна ръка, вероятно от Китай, евтина енергия от Русия и частично аутсорсване на сигурност и инвестиции в сигурността“, каза Фон дер Лайен на брифинг.

"Тези дни отминаха. Имаме план, имаме пътна карта. Имаме политическа воля. Сега, това, което има значение и наистина има значение, е скоростта и единството“, каза тя, рекламирайки усилията за насърчаване на иновациите, продължаване на декарбонизацията и осигуряване на енергийни доставки и търговия потоци.

Планът идва с остро предупреждение: Не правете нищо и Европа „рисква да остане на пътя на нисък растеж, с по-малко доходи за заетите, по-малко социални помощи за хората в неравностойно положение и по-малко възможности за всички“. Подчинявайки се на призивите на столиците на Европейския съюз за намаляване на бюрокрацията, която пречи на бизнеса, тя обещава да положи „безпрецедентни усилия за създаване на по-прости правила“ и да ускори администрацията. Част от това ще означава намаляване на новите регулации, благоприятстващи климата, въпреки че фон дер Лайен настоя, че „ЕС остава на курса за целите на Зелената сделка без никакви въпроси“.

Но нейната политическа пътна карта подчертава, че правителствата ще трябва да увеличат усилията си, тъй като „много ключови лостове, от данъчното облагане през пазарите на труда до индустриалните политики, са до голяма степен или частично в ръцете на правителствата на ЕС“ и те трябва да координират националните реформи и инвестиции чрез координация на конкурентоспособността.

Представеният днес Компас предлага план на високо ниво за това как фон дер Лайен иска да ръководи ЕС по време на втория си мандат. Посланието е недвусмислено, макар и неясно: Европа трябва да стане по-благоприятна за бизнеса, за да се изравни със Съединените щати и Китай, без да жертва своите климатични цели в процеса. Осъществяването на това обаче ще бъде титаничен подвиг, отбелязва Politico.

Енергията е голям фокус, тъй като компаниите се оплакват, че високите цени, които скочиха след нахлуването на Русия в Украйна, ги затрудняват да се конкурират с други части на света. Комисията умолява правителствата да увеличат инвестициите в европейските електрически мрежи и съоръжения за съхранение, за да се даде възможност за преминаване към повече възобновяеми източници на енергия.

"Компасът" също обещава да помогне на индустриите, отделящи въглерод, да намалят затоплящите планетата емисии, обещавайки целенасочени планове за производителите на стомана и химикали. Трябва да се отбележи, че в него изрично се споменава цел до 2040 г. за намаляване на емисиите на ЕС с 90 процента - цифра, която някои консерватори критикуваха и която все още трябва да бъде заложена в закона.

Един голям проблем с всеобхватната визия на фон дер Лайен е ограниченото налично финансиране за нови инвестиции. Дори големи страни като Франция и Германия се борят с дългове и дефицити, ситуация, която търговското напрежение със Съединените щати и Китай може да влоши.

Комисията планира да пренасочи неизразходваното регионално финансиране за проекти, които отговарят на нейния дневен ред за конкурентоспособност и да призове подкрепяните от държавата кредитори като Европейската инвестиционна банка да насочат финансиране към програми като инвестиционна програма TechEU за преодоляване на недостига на финансиране за иновативни фирми. Фонд за конкурентоспособност също ще се опита да накара средствата да се насочат към ключови проекти и ще има нов тласък за отключване на частно финансиране със Съюз за спестявания и инвестиции.

Планът е широкообхватен, като се основава на критиките от доклада за конкурентоспособността на Марио Драги за редица области на политиката, в които ЕС е бавен или фрагментиран.

Освен това засяга социални въпроси, които обикновено са извън обхвата на Комисията, като иска от правителствата да отворят пазарите на труда, тъй като работещото население застарява и настоява за действия за справяне с пропуските в образованието, където математическите умения на децата и уменията за четене са се влошили.

Нито едно от тези неща не може да бъде поправено за една нощ, предупреждава планът: „Повишаването на конкурентоспособността не е бързо решение“.

✓ **Цената на петрола на ОПЕК падна под прага от 80 долара за барел**

Средната цена за барел петрол на Организацията на страните износителки на петрол (ОПЕК) се понижи до 79,56 долара във вторник, информира днес [на сайта си петролният картел](#).

В понеделник барел от кошницата на ОПЕК се търгуваше за 80,07 долара. Цената на петрола на ОПЕК се определя на база на т.нар. "петролна кошница", в която влизат 13 сорта петрол за износ от държавите членки на организацията – Саудитска Арабия, Ирак, Нигерия, Либия, Ангола, Иран, Кувейт, Венецуела, ОАЕ Алжир, Габон, Конго и Екваториална Гвинея.

На 3 юли 2008 г. е отчетена най-високата цена на "кошницата на ОПЕК" – 140,73 долара за барел. Определянето на цената на барел петрол става чрез извеждане на средна аритметична величина от котировките към момента на закриване на търговията с всички сортове от "кошницата на ОПЕК" предходния работен ден.

Business.dir.bg

✓ **Шефът на КЕВР посочи три незаобиколими фактора за поскъпването на водата**

Председателят на КЕВР Иван Иванов посочи три фактора за поскъпването на водата - наредба за регулиране на ВиК услугите на МС от 2016 г., индекс на инфлацията на бизнес плановете и ценовия скок на тока за бизнеса. Всички тези фактори водят до средно увеличение на цената на водата за ВиК операторите с 4,5 процента, заяви Иван Иванов по време на изслушването му в парламента по повод поскъпването на водата в по-голямата част от населените места в страната.

ВиК услугите поскъпнаха в София и повечето области в страната от началото на годината с решение на КЕВР. За повечето регионални дружества цените се повишиха с до 5 процента спрямо действащите за 2024 г. При две трети от дружествата в страната повишението е между 5 и 10 процента, докато при две дружества увеличението надвишава 10 процента - в Сливен (с 19,8 процента) и в Берковица (с 12,8 процента). В София абонатите също вече плащат с 4,9 процента повече, или по 3,69 лева за кубик с ДДС.

Как влияе наредбата на МС от 2016 г

Одобрените цени за всяка година от бизнес плана на ВиК дружествата се изменят служебно, тоест задължително от Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), заяви председателят на КЕВР. Той се позова на действащата Наредба за регулиране на ВиК услугите. По думите му при произнасянето на КЕВР относно бизнес плана се утвърждава цената за първата година от петгодишния период, а за останалите години се одобряват прогнозни стойности.

"Всяка година, съгласно изискванията на наредбата, която не е на Комисията, а е приета от Министерския съвет през януари 2016 г., се извършва служебно изменение", заяви Иван Иванов, цитиран от БТА.

Председателят на КЕВР уточни, че в рамките на 5-годишния регулаторен период (2022 - 2026 г.) Комисията е задължена да прилага национално споразумение, сключено между министъра на регионалното развитие и благоустройството, ръководството на КНСБ и ръководството на Българския ВиК холдинг.

Според това споразумение КЕВР трябва ежегодно да увеличава с 15 процента средствата за заплащане на труда в сектора.

"Това задължение изпълняваме безпрекословно. Именно затова това е първият незаобиколим фактор, който влияе върху цената на водата, тъй като разходите за персонал са ценообразуващи", изтъкна Иван Иванов.

Индексът на инфлацията на ВиК операторите

Вторият незаобиколим фактор е индексът на инфлацията, обясни председателят на КЕВР. Иванов призна, че инфлацията за 2024 г. е под 2 процента, но според действащата методика за всеки ВиК оператор инфлационният индекс се изчислява от датата на влизане в сила на бизнес плана до датата на промяната. Той поясни, че в периода от май - юни 2022 г. до ноември 2024 г., когато КЕВР е подготвила решението за промяна на цените, инфлационният индекс възлиза на 14,2 на сто за бизнес плановете, одобрени през май 2022 г., и на 13,2 процента за тези от юни 2022 г.

"Виждале, че тези стойности са значително по-високи от инфлацията за 2024 г.", подчерта той.

Ценовия скок на тока за бизнеса

Третият ключов фактор е цената на електроенергията, посочи Иванов. Той припомни, че КЕВР регулира цените само за битовите потребители, но ВиК операторите закупуват електроенергия на пазарни цени от Българската независима енергийна борса. Единствено дъщерно дружество на Българския ВиК холдинг подпомага операторите чрез общи доставки, за да намали разходите, но въпреки това цената на електроенергията е значително по-висока спрямо 2022 г. и не може да бъде компенсирана.

Пределни, но не и задължителни цени за ВиК

Шефът на КЕВР обобщава, че посочените три фактори водят до средно увеличение на цената на водата за ВиК операторите с 4,5 процента.

Той подчерта, че при три ВиК дружества има намаление на цената, 17 дружества отчитат увеличение между 0 и 6 процента, а при седем оператора поскъпването е в диапазона 6 - 10 на сто. Само едно дружество - ВиК Сливен, е с повишение над 10 процента. Освен това цената на водата, определяна от КЕВР, е пределна, а не задължителна.

ВиК дружествата могат да я намалят, ако имат икономически и финансови съображения, подчерта председателят на регулатора.

✓ Бойкотът на магазините в Хърватия предизвика ефект на снежната топка на Балканите

Ефект на снежната топка задейства бойкотът миналия петък на магазините в Хърватия, подбуден от недоволството на гражданите от високите цени. По примера й призови за подобни граждански акции срещу магазини, бензиностанции и ресторанти този петък се разпространяват през последните дни и в още няколко балкански страни, а кореспондентите на БТА там обобщават:

Хърватия

Рафтовете останаха пълни, а магазините без купувачи на 24 януари, след като много хърватски граждани отказаха да пазаруват в рамките на инициатива, подета от Фейсбук групата "Ало, инспекторе" начело с потребителската асоциация ЕСІР. Акцията бе подкрепена от асоциации за защита на потребителите, профсъюзи, политически партии и дори от представители на правителството.

Движението започна със съобщения, споделени в социалните мрежи: "24 януари е денят на бойкот в Хърватия срещу високите цени на храните. Гражданите са призовани да се въздържат от закупуване на каквото и да било".

Откликът на хърватите доведе до значителен спад в оборота на дребно и приходите на търговските обекти през този ден. Според данните за общия оборот на стоки и услуги на данъчното управление на Министерството на финансите на Република Хърватия в деня на бойкота на търговската мрежа издадените на 24 януари касови бележки са с 29 процента по-малко спрямо предходния петък - 17 януари, а общата им стойност е по-ниска с 36 процента. Специално по отношение на търговията на дребно издадените касовите бележки в деня на бойкота са с 44 процента по-малко, а общата им стойност е по-ниска с 53 процента спрямо 17 януари.

Министър-председателят Андрей Пленкович определи бойкота като важно и ясно послание от страна на гражданите, като добави, че то "ще бъде взето предвид, когато се определят мерки за административно ограничаване на цените на определени продукти". Премиерът уточни, че се очаква до края на настоящата седмица да бъде обявен актуализиран списък с цените, на които е поставен таван.

Подкрепа за бойкота заяви и министърът на финансите Марко Приморац. Той каза, че като гражданин и потребител разбира бойкота на магазините и че той самият също няма да пазарува.

"Не е роля на правителството да организира или да призовава за бойкот, но като гражданин и потребител напълно го разбирам. Лично аз няма да отида до магазините днес", заяви миналия петък Приморац пред журналисти, предаде ХИНА. Приморац отиде дори по-далеч, като заяви, че по-дългосрочни бойкоти, насочени към конкретни участници на пазара или отделни продукти, може да имат "много по-голямо въздействие", макар да подчерта, че го казва "като потребител и гражданин" и че не смята, че правителството трябва да играе активна роля в насочването към такива бойкоти или организирането им.

След всеобщия бойкот съветникът на платформата "Ало, инспекторе" Йосип Келемен обяви, че може да очаква бойкот на всички търговски вериги или на един определен търговски център за няколко дни, бойкот на няколко продукта едновременно или друга инициатива. Това ще решат потребителите, които ще бъдат призовани чрез Фейсбук страницата на платформата да изразят своето мнение и дадат свое предложение, добави той.

Босна и Херцеговина

Вълна от призиви за бойкот на магазини, бензиностанции, кафенета и ресторанти в петък, 31 януари, се появи и в социалните мрежи в Босна и Херцеговина. Бойкотът е замислен като протест заради високите цени и ниския стандарт на живот.

Организаторите на инициативата в Босна призовават гражданите да не купуват нищо на 31 януари, а да си осигурят предварително необходимите хранителни стоки, да готвят къщи и да избягват харченето на пари в ресторанти.

"Това е начин да изразим недоволството си от нарастващите разходи за храна и енергия, докато заплатите остават ниски. Еднодневният бойкот може да изпрати мощно послание", гласи едно от широко разпространените съобщения в социалните мрежи, цитирано от телевизията.

Хора в интернет форуми посочват, че цените на храните в Босна и Херцеговина са по-високи, отколкото в някои развити страни като Германия, докато разходите за жилища все още са непосилни.

Организаторите на бойкота подчертават, че целта на акцията е да се окаже натиск върху властите и работодателите в страната за предприемане на конкретни мерки за ограничаване на инфлацията, повишаване на минималната работна заплата и подобряване на общия стандарт на живот на гражданите.

Властите в Босна и Херцеговина неколкократно са замразявали цените на най-важните хранителни стоки.

Северна Македония

Призив за бойкот на супермаркетите на 31 януари заради високите цени на стоките се разпространява в социалните мрежи и в Северна Македония.

"Призоваваме за масов бойкот в петък. Въздържайте се от пазаруване в големите супермаркети, избягвайте по-големите пазари. Искаме да изпратим знак, че гражданите няма да толерират тези нереалистични увеличения на цените", се казва в призива, разпространяван в социалните мрежи.

От управляващата ВМРО-ДПМНЕ подкрепиха инициативата. "Сигурни сме, че институциите активно ще се противопоставят на ситуацията, в която без никакви индикатори, предизвикващи инфлация, някои търговци безчовечно повишават цените и участват пряко в увеличаването на бедността, обогатявайки се на гърба на гражданите, което е проява на монополно и социално безотговорно отношение", се казва в съобщение на ВМРО-ДПМНЕ.

Според опозиционната СДСМ виновни за ситуацията са именно ВМРО-ДПМНЕ и правителството на Християн Мицкоски. Те припомнят, че през последните месеци неколкократно са предлагали конкретни решения по отношение на увеличаването на цените, но вместо това от правителството са решили "да управляват проблема с фалшиви кошници".

До средата на януари по идея на правителството в Скопие в сила беше т.нар. новогодишна кошница, в която търговците сами се включваха, намалявайки цените на основните хранителни продукти. Според гражданите обаче преди да бъдат намалени цените на същите стоки те вече са били увеличени.

"Разбирам това действие на гражданите. От самото начало говоря за поведението на хората в този бизнес и как те се опитват да генерират високи печалби по спекулативен начин", реагира Мицкоски.

Минималните разходи на четиричленно семейство в Северна Македония през януари са се увеличили с 391 денара спрямо декември. За една година минималните разходи за храна и напитки са се увеличили с 10,43 процента, а през последния месец увеличението е от 123 денара въпреки правителствената мярка за новогодишната кошница, пише Радио "Свободна Европа".

Черна гора

Неправителствената организация "Алтернатива Черна гора" призова и черногорските граждани да бойкотират супермаркетите и магазините в страната в петък, 31 януари, предаде черногорската агенция МИНА.

"Призоваваме за бойкот на супермаркетите и магазините в Черна гора в петък, без изключение. Това няма нищо общо с политиката - високите цени засягат еднакво всички граждани", се казва в прессъобщение на неправителствената организация.

От "Алтернатива Черна гора" посочват, че цените в страната са прекомерно високи и че водещи търговски вериги чрез взаимни споразумения за ценообразуване са отговорни за това, че гражданите не са усетили в пълна степен увеличението на заплатите и пенсиите.

✓ Предложение от ГЕРБ: При зареждане на гориво на бензиностанция на касовата бележка да се изписва и номера на автомобила

Бензиностанциите да изписват номерата на автомобилите на всяка касова бележка, за да няма измами с данъци. Това предлага депутатът от ГЕРБ Делян Добрев, съобщи БНТ. Целта е да не се използват оставени на касите от клиенти касови бележки за издаване на фактури на фирми, които уж са заредили гориво и така да си възстановяват данъка. Според Добрев с тази мярка в хазната може да **постъпят четвърт милиард лева**.

От бранша посочват, че има подобни практики, които се случат както с, така и без знанието на собствениците на обектите, но записването на номерата на колите ще коства допълнителни разходи за бензиностанциите, а въвеждането на подобна мярка би отнела от 6 месеца до 2 години. Те също предлагат мерки за затягане на контрола и увеличаване на събираемостта.

"Каквито и разходи да се направят цената в края на краищата отива в крайния потребител ще се насложи с още една две стотинки на всеки литър така че цената на горивата ще отиде нагоре", каза Димитър Хаджидимитров, Асоциация на търговците, производителите и вносителите на горива.

Според него въвеждането на номера на автомобила в касовата бележка ще отнеме поне година, а проблемът може да се реши по-бързо с друга мярка.

"Има други идеи, които се коментират - за безкасови бонове, боновете да пристигат директно на имейл или на WhatsApp на клиента", обясни Хаджидимитров.

Председателят на Българската петролна и газова асоциация Светослав Бенчев пък коментира, че споделят виждането на Делян Добрев, че има проблем със събираемостта на ДДС.

"То се случва фактически чрез събиране на касови бележки и точене на ДДС. Най-важните според нас е необходимостта касовата бележка при плащане в брой или с дебитна карта да не може да се използва повторно. Това може да се случи като единствената призната фактура за данъчни цели е разширеният касов бон, който се издава на бензиностанции, единствено в момента на направена покупка. Тоест да не можете да се върнете 2 дни по-късно, 2 седмици по-късно, искам фактура въз основа на вашата покупка", добави Бенчев.

Bloomberg TV Bulgaria

✓ ЕК представи Компас за конкурентоспособност и осигуряване на устойчив просперитет

Днес Европейската Комисия представя „Компас на конкурентоспособността“ - първата голяма инициатива в рамките на този мандат, която предоставя стратегическа и ясна рамка за насочване на работата на ЕК.

Компасът очертава пътя, по който Европа да се превърне в място, където се изобретяват, произвеждат и пускат на пазара бъдещи технологии, услуги и чисти продукти, като същевременно стане първият континент, неутрален по отношение на климата.

През последните две десетилетия Европа не е в крак с другите големи икономики поради трайното изоставане в ръста на производителността. ЕС разполага с всичко необходимо, за да обърне тази тенденция, със своята квалифицирана и образована работна сила, капитал, спестявания, единен пазар, уникална социална инфраструктура, при условие че предприеме спешни действия за преодоляване на дългогодишните бариери и структурни слабости, които го задържат.

Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен заяви: „Европа разполага с всичко необходимо, за да успее в надпреварата към върха. В същото време обаче трябва да отстраним слабостите си, за да възстановим конкурентоспособността си. Компасът на конкурентоспособността превръща отличните препоръки от доклада на Драги в пътна карта. Така че вече имаме план. Имаме политическа воля. Важното е да има бързина и единство. Светът не ни чака. Всички държави-членки са съгласни с това. Така че нека превърнем този консенсус в действие.“

Три основни области за действие: иновации, декарбонизация и сигурност

В Доклада на Драги се посочват три трансформационни задължителни мерки за повишаване на конкурентоспособността, а в Компаса се излагат подход и подбор на водещи мерки за реализиране на всяка от тези задължителни мерки:

- Преодоляване на изоставането в областта на иновациите: ЕС трябва отново да даде тласък на иновациите. Искаме да създадем среда за млади иновативни стартиращи предприятия, да насърчим водещата роля на

промишлеността в сектори с висок растеж, основани на задълбочени технологии, и да насърчим разпространението на технологиите в утвърдени дружества и МСП. Във връзка с това Комисията ще предложи инициативи „Огромни центрове за изкуствен интелект“ и „Прилагане на изкуствен интелект“, за да стимулира разработването и промишленото внедряване на изкуствен интелект в ключови сектори. Тя ще представи планове за действие за усъвършенствани материали, квантови технологии, биотехнологии, роботика и космически технологии.

- Съвместна пътна карта за декарбонизация и конкурентоспособност: Компасът определя високите и променливи цени на енергията като основно предизвикателство и очертава областите за намеса, за да се улесни достъпът до чиста и достъпна енергия. В предстоящото Споразумение за чиста промишленост ще бъде определен подход към декарбонизацията, основан на конкурентоспособността, който има за цел да осигури ЕС като привлекателно място за производство, включително за енергоемките отрасли, и да насърчи чистите технологии и новите кръгови бизнес модели. Планът за действие за достъпна енергия ще спомогне за намаляване на цените и разходите за енергия, а Законът за ускоряване на декарбонизацията в промишлеността ще разшири обхвата на ускореното издаване на разрешителни за секторите в преход.
- Намаляване на прекомерните зависимости и повишаване на сигурността. Способността на ЕС да диверсифицира и да намали зависимостите ще зависи от ефективните партньорства. ЕС вече разполага с най-голямата и най-бързо разрастваща се мрежа от търговски споразумения в света, обхващаща 76 държави, на които се пада почти половината от търговията на ЕС. За да продължим да диверсифицираме и укрепваме нашите вериги за доставки, Компасът се позовава на нов набор от партньорства за чиста търговия и инвестиции, които да спомогнат за осигуряването на доставки на суровини, чиста енергия, устойчиви транспортни горива и чисти технологии от целия свят. В рамките на вътрешния пазар преразглеждането на правилата за обществените поръчки ще позволи въвеждането на европейски преференции в обществените поръчки за критични сектори и технологии.

Пет хоризонтални фактора за конкурентоспособност

Трите стълба се допълват от пет хоризонтални фактора, които са от съществено значение за поддържане на конкурентоспособността във всички сектори:

Опростяване: Този фактор има за цел да намали драстично регулаторната и административната тежест. То включва също така систематични усилия за опростяване, ускоряване и облекчаване на процедурите за достъп до фондовете на ЕС и за получаване на административни решения на ЕС.

Намаляване на пречките пред единния пазар: В продължение на 30 години единният пазар е изпитан двигател на конкурентоспособността на Европа. За да се подобри функционирането му във всички отрасли, хоризонталната стратегия за единния пазар ще модернизира рамката за управление, като премахне бариерите в рамките на ЕС и предотврати създаването на нови.

Финансиране на конкурентоспособността. В ЕС липсва ефективен капиталов пазар, който да превръща спестяванията в инвестиции. Комисията ще представи Европейски съюз на спестяванията и инвестициите, за да създаде нови спестовни и инвестиционни продукти, да осигури стимули за рисковия капитал и да гарантира безпроблемното движение на инвестициите в ЕС.

Насърчаване на уменията и качествените работни места. В основата на конкурентоспособността на Европа са нейните хора. За да се осигури добро съответствие между уменията и изискванията на пазара на труда, Комисията ще представи инициатива за изграждане на Съюз на уменията с акцент върху инвестициите, обучението за възрастни и ученето през целия живот, създаването на умения, които да са в състояние да се развиват в бъдеще, запазването на уменията, справедливата мобилност, привличането и интегрирането на квалифицирани таланти от чужбина и признаването на различните видове обучение, за да могат хората да работят в целия Съюз.

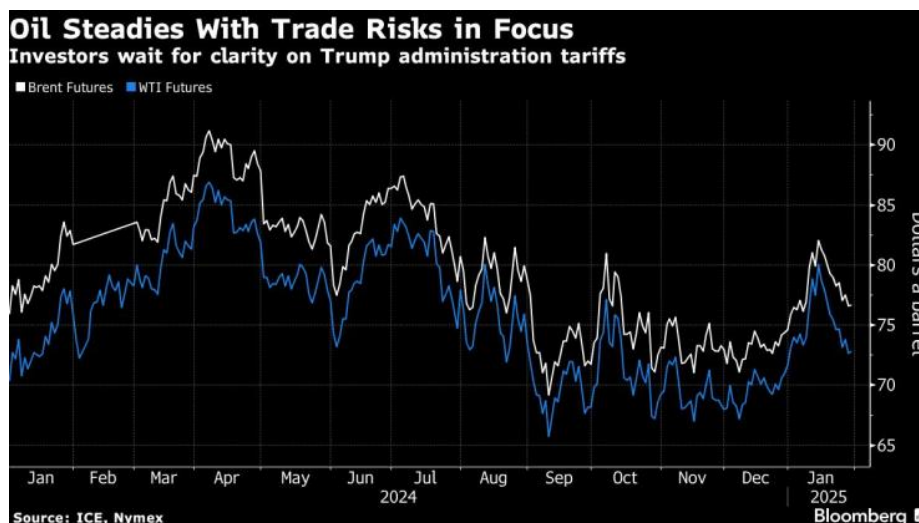
По-добра координация на политиките на равнище ЕС и на национално равнище. Комисията ще въведе инструмент за координация на конкурентоспособността, който ще работи с държавите-членки, за да гарантира изпълнението на общоевропейско и национално равнище на общите цели на политиката на ЕС, да идентифицира трансгранични проекти от европейски интерес и да провежда свързаните с тях реформи и инвестиции.

✓ Петролът се стабилизира с търговски рискове на фокус

Петролът се стабилизира, а инвеститорите очакваха яснота относно плановете на американската администрация за търговската политика, докато избраникът на Доналд Тръмп за министър на търговията заяви, че Канада и Мексико може да успеят да избегнат митата.

Сортът Brent беше над 76 долара за барел, а West Texas Intermediate се задържа близо до 73 долара, след като нарастването на запасите в сряда помогна за достигането на най-ниската стойност на фючърсите в САЩ за тази година. Хауърд Лутник заяви, че двете съседки на САЩ биха могли да избегнат ограниченията, ако предприемат действия по отношение на нелегалната миграция и фентанила. Преди това официални лица бяха посочили, че санкциите могат да влязат в сила този уикенд.

Петролът се стабилизира с търговски рискове на фокус | Инвеститорите очакват яснота относно тарифите на администрацията на Тръмп

Високата степен на несигурност бе отразена в коментарите на Банката на Канада, която в сряда намали лихвените проценти. Губернорът Тиф Маклем заяви, че създателите на политиката не знаят какво ще направят САЩ и какви ще бъдат последствията. Канада е основен доставчик на суров петрол за САЩ.

Началото на годината за петрола беше колебливо, като първоначално той се повиши, тъй като студеното време подпомогна търсенето, а отиващата си администрация на Байдън въведе нов пакет от санкции срещу руските потоци. Впоследствие ранните печалби бяха оттеглени, тъй като Тръмп обеща да увеличи местното производство на суров петрол, като същевременно оказва натиск върху ОПЕК за намаляване на цените. Президентът на САЩ също така обеща да попълни стратегическия резерв от суров петрол на страната и да промени търговските връзки с големите икономики.

„Желанието на Тръмп да увеличи доминиращата роля на Америка в енергийния сектор вероятно няма да успее да изпълни стремежите му“, заявиха анализатори от ANZ Group Holdings, включително Даниел Хайнс, в своя бележка. Според тях сред плановете е и предложеното попълване на стратегическия резерв на САЩ, което би могло „значително да затегне“ петролния пазар.

Канада е най-големият чуждестранен доставчик на суров петрол за САЩ, като изпраща почти всичките 4 млн. барела дневно, които страната изнася - именно за южната си съседка. Двете страни споделят силно интегриран петролен пазар, като през 2023 г. рафинериите от Средния Запад ще разчитат на канадски внос за почти 70% от преработения от тях суров петрол.

В Мексико министърът на икономиката Марсело Ебрард заяви, че страната разполага със стратегия в случай, че Тръмп изпълни обещанията си за митата на 1 февруари, без да дава подробности. Американската администрация също така заяви, че може да наложи налози срещу Китай, а по-рано тази седмица заплаши Колумбия с ограничения в кратък спор.

✓ Горчивият край на сладоледа: Unilever спира да произвежда в България

Две лоши новини в едно - поредна фабрика в България се затваря от чуждестранния си собственик през последната година, което е нова и неприятна тенденция. И второ, видимо Unilever не харесва бизнес средата за производство в България, защото закрива второ предприятие тук и остава само вносител на много продукти. Става въпрос за великотърновския производител на сладоледи Denny, който беше купен от световната корпорация през 2018 г. Сега предприятието спира да работи. От Unilever не дават конкретни причини за затваряне на производството. Неофициално посочваните обяснения са три - проблем с персонала, хронична голяма загуба на фабриката и международно реструктуриране на сладоледения бизнес на корпорацията. За пазара на сладолед - търговци и потребители, решението едва ли ще внесе огромни промени - лидер ще си остане "Фронери" (Nestle), а Unilever вероятно ще си запази второто място. Но и двете мултинационални компании избраха да не произвеждат в България, а да зареждат обектите през внос.

Какво и кога Заводът на Unilever в Дебелец край Велико Търново ще спре на 30 април 2025 г., а складовите помещения ще продължат работа до август 2025 г. Производството на сладоледените продукти ще бъде поето от други фабрики в групата, отговориха от Unilever пред "Капитал", но не уточниха къде. Факт е, че корпорацията има фабрика в румънския град Плоещ, близо до Букурещ, и след влизането в Шенген доставките ще са лесни. Световната корпорация оперира в страната чрез дружеството "Юниливър айс крийм България", след като през 2018 купи "Сладоледена фабрика" - фамилна фирма във Велико Търново - производител на сладоледите Denny. Седем години след сделката резултатът накратко е затваряне на производството. Няма информация какъв е планът за активите - продажба на сграда и машини или пренасяне на производствените линии другаде. Защо Решението за преместване на производството е взето "след стратегически бизнес анализ" и "идва с плана да се улеснят производствените взаимодействия и да се осигури устойчиво развитие на операциите на подразделението в дългосрочен план", коментират от Unilever за "Капитал". За съжаление отговорът на корпорацията на въпроса на "Капитал" за причините за напускане на страната не съдържа конкретика и това позволява различни коментари.

По неофициална информация компанията, подобно на много други предприятия в страната, изпитва трудности с намирането на подготвени хора. Финансовите отчети на "Юниливър айс крийм България" показват, че през 2023 г. приходите са 29 млн. лв., а година по-рано - 30.6 млн. лв. Българското дружество работи на загуба - и двете години по около 4 млн. лв., а непокритата загуба е 14 млн. лв. към края на 2023 г. Решението за закриване на производството в България идва десет месеца след като беше обявен глобален План за действие за растеж на Unilever, който включва намаление на заетите със 7500 в световен мащаб до края на 2025 г. (Unilever има между 10 хил. и 11 хил. служители в Европа, а в света - общо 128 хиляди). Мултинационалната компания заяви, че иска да се съсредоточи върху своите тридесет най-силни бранда (сред които майонезата Hellmann's и козметиката Dove например), и от известно време (търси да) продава своите по-малки местни марки. Пак през март 2024 от Unilever обявиха, че поделението за производство на сладолед, включващо световните брандове Ben and Jerry's, Wall's и Magnum, ще действа като самостоятелен бизнес. Базираното в Нидерландия сладоледено подразделение, което осигурява 16% от продажбите на групата (15 млрд. евро), изостава от други по-бързо развиващи се категории на корпорацията като тези за красота, а освен това има много различен оперативен модел, обясняват от корпорацията. Очаква се отделянето на сладоледената дивизия да позволи на Unilever да се съсредоточи върху четири бизнес групи: Beauty & Wellbeing, Personal Care, Home Care и Nutrition.

Какво следва в България от закриването на производството ще бъдат засегнати около 95 заети в завода в Дебелец. "Всички служители ще бъдат подкрепени от компанията както чрез изплащане на обезщетения и компенсации, така и с консултации за ориентация на пазара на труда и за да намерят своята нова професионална реализация", коментират от Unilever за "Капитал". Според отговорите до редакцията процесът по изнасяне е започнал и ще продължи няколко месеца. "Той включва реорганизация на операциите поради намаляване на обема и оптимизиране на портфолиото с цел фокусиране върху по-бързо развиващи се сегменти. Ще бъдат взети под внимание тенденциите, предпочитанията на потребителите, консолидирането и оптимизирането на различни области", съобщават от компанията за "Капитал". Всички пространства на фабриката "ще бъдат освободени и реорганизирани, а производството на любимите марки сладолед ще бъде поето от други фабрики в рамките на групата, така че марките ще останат в портфолиото на Unilever. Българските марки, както и лицензираните продукти ще продължат да се развиват, насочвайки се по-специално към българския потребител", уточняват от корпорацията за "Капитал". И уверяват, че решението няма да се отрази на разнообразието от продукти,

предлагани на българските потребители от компанията, и те ще продължат да са налични в магазините. Историята на Unilever тук През октомври 2018 Unilever стана собственик на "Сладоледена фабрика" - Велико Търново - производител на Denny Ice Cream. Българската компания е основана през 1993 г. от Цветан Цветанов и братовчед му Румен Данчев, произвежда в собствена фабрика и по това време координира 20 дистрибуционни центъра в България. Фирмата е специализирана в производството на сладоледи за моментна консумация и за дома и по време на сделката е втора по продажби на сладолед в страната с около 15% пазарен дял в обем и 12% в стойност. За Unilever това бе втора сделка в сладоледения бизнес в България - през 2011 г. мултинационалната корпорация придоби права над марките, дистрибуторската мрежа и производствените линии на софийската "Дарко" - производител на сладоледите Eskimo. Покупката на "Сладоледена фабрика" обедини брандовете Denny и Eskimo, а производството на Eskimo бе преместено във фабриката на Denny в Дебелец. Новосъздаденото дружество - "Юниливър айс крийм България", започна да внася в страната и други марки сладолед на Unilever - Cornetto, Carte D'Or, Magic, Twister, Ben&Jerry's, Everyday. През 2019 Unilever инвестира около 350 хил. евро в нова производствена линия в завода на "Сладоледена фабрика" в Дебелец, предназначена специално за сладоледите на клечка Eskimo. През 2022 г. българското дружество разработи нова линия лицензни сладоледи с бранда "Черноморец" съвместно със завод "Победа" - Бургас. Започна и онлайн продажби с Glovo, стъпи в бензиностанции и в нови търговски вериги. Сделката на Unilever за "Сладоледена фабрика" бе приключена в период на други промени в сладоледения бранш - швейцарската Nestle и британската R&R обединиха бизнеса си със сладолед на световно ниво и така в края на 2016 г. "Нестле айс крийм" стана собственост на смесено дружество - Froneri. В началото на 2019 г. Froneri закри фабриката си за сладолед във Варна и производството, което тръгна от приватизация с гръцката Delta и премина през Nestle, спря, а фирмените сладоледи вече се внасят от Сърбия. Froneri обаче запази лидерската си позиция на българския пазар. Сбогом, България За Unilever това не е първи казус за централизиране на производство в друга държава от региона. По подобен начин корпорацията затвори фабриката си за олио в Добрич и започна да го внася в България от Румъния. Поредното изнасяне на бизнес от страната идва, след като в средата на 2024 г. германската "Леони" обяви, че прекратява производството на автомобилни кабели в Плевен. След това подобна новина дойде и от японската "СЕ Борднетце - България". От тази година спира производството на кабели в Мездра, а заводът в Карнобат ограничава капацитета си. След голям пожар в завода в Стамболийски британският производител на хартия "Монди" също реши да не възстановява мощностите и да прекрати производството си в страната. Такава дълга серия от затварящи заводи едва ли е имало в България от периода на прехода, като дори при световната финансова криза напусналите чуждестранни инвеститори с производство тук не бяха толкова много. Сега първи си тръгват фабрики, изискващи доста ръчен труд, който през последните години поскъпна много. Но сходни са заплатите и в съседните държави от ЕС - Гърция и Румъния, а там няма такова изнасяне на заводи, ако се съди по бизнес новините в медиите.

Пазарът на сладолед Оценките за пазара на сладолед в страната варират заради различните обекти на наблюдение и малките производители, някои от които не попадат в статистиката. По неофициална информация той се изчислява на около 200 млн. лв. годишно. В топ 3 на фирмите според приходите за 2023 са "Фронери България", "Юниливър айс крийм България" и "Изида" - Добрич. "Фронери България" отчита 93 млн. лв. продажби за 2023, или 21% ръст спрямо предходната година. Дружеството има 6.9 млн. лв. нетна печалба (10.8 млн. лв. през 2022), като успява да компенсира поскъпването на основни сурови и режийни разходи. Според доклада за дейността компанията е лидер на пазара с 59% дял в стойност. "Изида" - Добрич, е създадена през 1991 като малък семеен бизнес - собственост на Младен Матеев и Теменуга Матеева. Произвежда сладоледи с марката "Изида". От 2013 г. компанията е официален ексклузивен дистрибутор на сладоледи Mars за България, но през 2021 прекратява сътрудничеството. От 2016 е официален дистрибутор на сладоледите Häagen-Dazs за България. За 2023 отчита 14.6 млн. лв. приходи, което е 31.8% ръст спрямо 2022. Печалбата за 2023 е 3.36 млн. лв.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

- Тема: Ще излязат ли сметките в бюджета и още за споровете между управляващи и опозиция; Гост - бившият финансов министър Симеон Дянков.
- Тема: Изборните правила - между промените и очакваното решение на Конституционния съд за повторното броене на бюлетините.
- Тема: В сезона на грипа - битката с вирусите и мръсния въздух; Съветите на пулмолога д-р София Ангелова.

- Тема:10 години от смъртта на първия демократично избран президент Желю Желев.

Нова телевизия, „Здравей България“

- Тема: Спорът за парите на държавата: Колко е голяма дупката в хазната? Защо от опозицията критикуват бюджета на кабинета "Желязков"?; Разговор с Мартин Димитров от „Продължаваме Промяната - Демократична България“
- Тема: След като жена публикува снимки със синини по ръцете - упражнили ли са пътни полицаи насилие над граждани при проверка на пътя?
- Тема: Срещу сивата икономика: Ще записват ли бензиностанциите на касовите бележки за горивата и номерата на автомобилите, които зареждат?

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.